

Propaganda

De kunst van het manipuleren, overtuigen en liegen

In de politiek wordt veel reclame gemaakt en daar is niets mis mee. In het verleden werd de boodschap van een leider aan het volk vaak mooier gebracht dan deze daadwerkelijk was: Stalin en Hitler waren hier bijvoorbeeld erg bedreven in. Als er in een campagne gebruik wordt gemaakt van overdrijving, manipulatie of leugens, kun je meestal spreken van propaganda.

De betekenis van het woord propaganda is het overtuigen van mensen van een standpunt door beïnvloeding van de publieke opinie. Zo beschouwd is propaganda een algemene, neutrale term.

Reclamecampagnes van politieke partijen of belangenorganisaties kunnen al als propaganda gezien worden, terwijl dit heel geaccepteerde campagnes zijn.

Propaganda in totalitaire en agressieve regimes

Toch heeft de term propaganda bij de meeste mensen een negatieve bijklank. Dit komt omdat in het verleden door sommige totalitaire of agressieve regimes overmatig gebruik is gemaakt van propaganda. Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog had Nazi-Duitsland een minister die zich helemaal richtte op beïnvloeding van de publieke opinie. Joseph Goebbels en zijn ministerie deden hun uiterste best door middel van propaganda de Duitse bevolking op de hand van het Naziregime te houden. Leugens werden daarbij niet geschuwd.

Ook de Russische dictator Stalin bediende zich van propaganda. Stalin ging hierbij zo ver dat hij zelfs kunstenaars dwong volgens zijn regels te werken, waardoor kunstenaars gedwongen werden de mening van Stalin te verspreiden via hun werk.

Spindoctors

Voor politieke partijen is beïnvloeding van de publieke opinie erg belangrijk, met name in

verkiezingstijd. Bij de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten van Amerika zit bij elk debat een groot team van spindoctors (experts op het gebied van opiniebeïnvloeding) klaar. Het team stuurt tientallen persberichten uit, die er niet alleen op gericht zijn bepaalde feiten die tijdens het debat aan de orde komen te weerleggen maar er ook aan moeten bijdragen dat mensen achteraf door het lezen van de kranten positief over de kandidaat gaan denken (of negatief over de andere kandidaat). Beide partijen (republikeinen en democraten) gebruiken deze strategie.

Belangenorganisaties

Een voorbeeld van propaganda is ook nog dichterbij huis te vinden. Ook belangenorganisaties bedienen zich van propaganda. Zij zullen proberen hun boodschap onder de aandacht te brengen bij de media, vaak zonder dat de consument van de media doorheeft dat er een belangenorganisatie achter zit. Een recent voorbeeld is het ingevoerde rookverbod in de horeca: een stichting die de belangen van niet-rokers behartigt zal graag zien dat er artikelen verschijnen over de positieve effecten van het rookverbod. Maar een stichting die zich juist voor rokers inzet zal trachten zo veel mogelijk de negatieve effecten van het rookverbod te benadrukken. En omdat mensen geneigd zijn de mening van de meerderheid over te nemen is het een effectief middel om je boodschap over te brengen en je belangen te verdedigen.

**NO
SMOKING**

Effectief propaganda voeren

Wie de publieke opinie wil beïnvloeden kan gebruik maken van vele technieken. Veel technieken zijn er op gebaseerd dat de ontvanger van de boodschap zich direct aangesproken voelt. Zo kan het goed werken om gebruik te maken van vrij algemene termen waarbij iedereen zijn eigen voorstelling kan maken, zoals 'vrijheid' of 'onrecht'.

'Joe the plumber'

Een spindoctor zal de politicus die hij begeleidt aanraden de kleding af te stemmen op de doelgroep van de boodschap, zodat de ontvangers het gevoel hebben naar 'een van ons' te luisteren. Ook het gebruiken van 'de gewone man' kan effectief zijn. Het is dan wel belangrijk de feiten te controleren: de bekende Joe the Plumber die een grote rol speelde

bij de strijd tussen Amerikaanse presidentskandidaten Obama en McCain bleek minder geschikt als voorbeeld dan McCain had gehoopt. De loodgieter die door McCain werd aangehaald omdat hij als gewone man de dupe zou worden van de plannen van Obama bleek geen loodgietersdiploma te hebben en zich hierdoor niet aan de regels te houden. Of is dat slechts een gerucht, afkomstig van de spindoctors van Obama?

